افق حوزه
• سال بیست و پنجم
• شماره ۹۰۱
• دوشنبه ۴ آبان ۱۴۰۵
• ۱۶ صفحه • ۵۰۰۰ تومان
Ofogh-e Hawzah Weekly
• صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
• مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: رضا رستمی
• سردبیر: رمضانعلی عزیزی • با همکاری هیأت تحریریه
• تلفن: ۳۲۹۰۰۵۳۸ • نمابر: ۳۲۹۰۱۵۲۳
• صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
• نشانی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، کوچه ۲، پلاک ۱۵
• پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
• پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
• کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۶۵۵۸۶۸۰۱ (۰۲۱)

در محضر نور

پیامبر اکرم ﷺ

یا سَلْمانَ! اِنَّ ابنَتی فاطِمَه مَلَاَ اللهُ قَلبَها وَجَوارِحَها ایماناً وَیَقیناً اِلی مُشاشِها تَفَرَّغَت لِطاعَةِاللهِ.

ای سلمان! به‌راستی که خداوند قلب و اعضای فاطمه علیهاالسلام تا استخوان‌هایش را از ایمان و یقین آکنده ساخته است؛ به‌گونه‌ای که همواره در اطاعت خداست.

بحارالانوار، ج ۴۳، ص۴۶

سخن بزرگان

شهید امام خامنه‌ای رحمه‌الله

ارزش حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام به عبودیت و بندگی خداست. اگر بندگی خدا در ایشان نبود، صدیقه کبری نبود. صدیق یعنی چه؟ صدیق کسی است که آنچه را می‌اندیشد و می‌گوید، صادقانه در عمل آن را نشان دهد. هرچه این صدق بیشتر باشد، ارزش انسان بیشتر است؛ می‌شود صدیق؛ «اولئک مع الذین انعم اللّه علیهم من النبیین والصدیقین»، «صدیقین» پشت سر «نبیین»اند.

بیانات در دیدار مداحان ۵ تیر ۱۳۸۴

آیت‌الله اراکی

حوزه برای تقویت تولید داخلی و رفع مشکلات بانکی برنامه دارد

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه با اشاره به ظرفیت‌های علمی و کارشناسی حوزه‌های علمیه در حل مسائل اقتصادی کشور، گفت: حوزه برای تقویت پول ملی، ارتقای تولید داخلی و رفع مشکلات بانکی، طرح‌های اقتصادی قوی دارد که باید زمینه تبیین و ارائه آنها در رسانه‌ها فراهم شود.

آیت‌الله اراکی عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه کشور ۳۰ مهر در جمع تعدادی از اساتید و طلاب حوزه علمیه اراک با بیان اینکه استان مرکزی مهد پرورش بزرگان و نخبگان زیادی در رشته‌های مختلف بوده است، اظهار داشت: این استان از نظر کشاورزی، صنعت و معدن هم از استان‌های زرخیز شمرده می‌شود.

وی با اشاره به اهمیت معیشت طلاب و فضلای حوزه‌های علمیه و ضرورت مدیریت بهینه موقوفات در این عرصه، ادامه داد: یکی از دغدغه‌های بنده، ارتقای سطح علمی طلاب در حال تحصیل و از جمله طلاب استان مرکزی و اراک است.

آیت‌الله اراکی یکی از راهکارهای پیشرفت و توسعه هر استان را توجه مسئولان به نقش‌آفرینی علما و فضلای حوزوی آن استان دانست و با بازخوانی آیه مبارکه ﴿لَقَدْ جَائَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَئُوفٌ رَحِيمٌ﴾، یادآور شد: مفاهیم این آیه مبارکه به ویژگی‌هایی اشاره دارد که هر طلبه حوزه علمیه و مبلغ علوم دینی باید تلاش کند آنها را در خود نهادینه کند.

وی از طلاب و فضلای حوزه علمیه اراک خواست، به موضوعاتی مانند «فقه پاسخگو» اهتمام داشته و در پیگیری و تحقق آنها پیشقدم باشند.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه کشور با تجلیل از آثار علمای اراک به‌عنوان میراث بزرگ علمی و فرهنگی، تصریح کرد: لازم است خود طلاب و فضلای حوزه علمیه اراک در درس و بحث خود به این آثار گرانسنگ توجه داشته باشند.

وی با اشاره به اینکه حوزه علمیه برای موضوعاتی مانند تقویت پول ملی، ارتقای تولید داخلی و همچنین رفع مشکلات بانکی، طرح‌های اقتصادی قوی دارد، خاطرنشان کرد: متأسفانه برخی حتی اجازه نمی‌دهند این موضوعات در رسانه‌ها و صداوسیما مطرح و تبیین شود.

آیت‌الله اراکی خواستار نقش‌آفرینی بیشتر استادان، فضلا و طلاب حوزه‌های علمیه در مسائل کشور شد و با آرزوی توفیقات روزافزون برای مقام معظم رهبری، امام سید مجتبی حسینی خامنه‌ای، بیان کرد: ایشان فقیهی بصیر، هوشمند و کاملاً آگاه به مسائل ملی و بین‌المللی هستند و ان‌شاءالله خداوند متعال به دست ایشان، پیروزی‌های بزرگی را نصیب ملت ایران و امت اسلام خواهد کرد.

وی با تأکید بر اینکه ملت ما همواره برای کمک به مسئولان آماده بوده و هستند، خاطرنشان کرد: مسئولان باید قدر این مردم حاضر در صحنه را بدانند و تمام همت خود را در رفع مشکلات آنها به کار ببندند.

گزارش: سیدامیر سجادی

رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه‌الله با تأکید بر اینکه زیبایی‌های فرهنگ غنی اسلام و اهل‌بیت علیهم‌السلام به دلیل انطباق کامل با عقل و سرشت انسانی خریداران بی‌شماری در اقصی‌نقاط عالم دارد، تصریح کرد: رسالت تبلیغ بین‌المللی زمانی محقق می‌شود که پیام دین بر اعماق جان و اندیشه مخاطب بنشیند.

آیت‌الله رجبی

معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام بر فطرت بشری منطبق است

به گزارش روابط عمومی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه‌الله، آیت‌الله محمود رجبی در دیدار با رئیس و مدیران سازمان فرهنگ و ارتباط اسلامی قم و کنگره جهانی شهید صدر اظهار داشت: اسلام برای فراخواندن بشریت به ساحت فرهنگ الهی نازل شده است و بر اساس نصوص معصومین علیهم‌السلام، چنانچه ملت‌های جهان با محاسن کلام و زیبایی‌های فرهنگ اهل‌بیت علیهم‌السلام آشنا شوند، مشتاقانه به سوی آن گرایش می‌یابند؛ زیرا این آموزه‌ها کاملاً با فطرت و عقلانیت انسانی همخوانی دارد و بر همین اساس، هر میزان سرمایه‌گذاری مادی، تجهیز عُدّه و عِدّه و به‌کارگیری نیروهای زبده در این مسیر صورت گیرد، زیاد نخواهد بود و اثربخشی این حرکت، بستگی مستقیم به نوع برنامه‌ریزی و سنخیت نیروهای مستقر در میدان عمل دارد.

رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه‌الله با اشاره به مشاهدات عینی در سفرهای خارجی تبلیغی افزود: تجربه نشان می‌دهد هر جا نیرویی فهیم، صاحب‌فکر و آشنا با فرهنگ غنی اسلامی و ظرایف کار فرهنگی در آن کشور حضور یافته، منشأ برکات و تأثیرات پایدار فراوانی شده و توانسته است پیام ناب انقلاب اسلامی را منتقل سازد.

وی افزود: حرف اول را در کلیه معادلات، «نیروی انسانی شایسته» می‌زند؛ چراکه نیروی کارآمد، نقایص سخت‌افزاری و نرم‌افزاری را جبران و برطرف می‌کند، اما نیروی فاقد صلاحیت، بهترین فرصت‌ها را نیز هدر می‌دهد.

آیت‌الله رجبی اضافه کرد: در یکی از سفرهای اوایل پیروزی انقلاب به کشور تایلند، به دلیل فقدان رایزن فرهنگی، کاردار سفارت جمهوری اسلامی کتابی برای معرفی مذهب حقه تشیع منتشر کرده بود که در مقدمه آن، ناخواسته شبهه کهنه و باطل ساخته دست یهود، یعنی نسبت دادن تأسیس تشیع به عبدالله بن سبا، تأیید و توزیع شده بود؛ خطایی فاحش که نشان داد نابلدی متولیان امر چه پیامدهای منفی و زیان‌باری به بار می‌آورد.

وی بر ضرورت نظام‌مندسازی فرایند تربیت رایزنان فرهنگی در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی تأکید کرد و گفت: یک سازمان مأموریت‌محور باید حداقل دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت و مهارتی متناسب با اهداف خود برگزار کند و در مقطعی آقای مصطفوی، رئیس وقت سازمان، خدمت علامه مصباح یزدی رحمه‌الله رسیدند و ایشان رسماً اعلام کردند که ما در مؤسسه آمادگی داریم دوره‌های علمی و کادرسازی را متناسب با مأموریت‌های سازمان طراحی و اجرا کنیم.

عضو هیئت‌رئیسه مجلس خبرگان رهبری گفت: امروز نیز ضرورت دارد نیروهایی معتقد، آگاه به سازوکارهای فرهنگی، مسلط به حوزه روابط بین‌الملل و مشرف به مبانی اسلامی تربیت شوند و با در دست داشتن پرونده‌های مدونِ وضعیت‌شناسی کشور هدف، فعالیت تبلیغی را نه با تجربه و خطا، بلکه از نقطه‌ای تکاملی آغاز کنند.

آیت‌الله رجبی با تمسک به آیه شریفه ﴿فَذَكِّرْ إِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ﴾، اصل تمرکز بر تولید «آثار فاخر» را امری راهبردی برشمرد و بیان داشت: تولید یک اثر مستحکم، متقن و استاندارد به‌مراتب اثربخش‌تر از انتشار ده‌ها کتاب ضعیف و فاقد کشش است و رهبر شهید انقلاب اسلامی در آخرین سفر خود به شهر مقدس قم و در جمع اعضای شورای عالی حوزه‌های علمیه صراحتاً تأکید فرمودند که کار محقق با صرف نگارش کتاب خاتمه نمی‌یابد، بلکه رسالت او زمانی پایان می‌پذیرد که آن محتوا در عمق جان، دل و فکر مخاطب بنشیند.

وی افزود: پایش مستمر بازخوردها و ارزیابی عینی میزان اثربخشی، رکن رکین فعالیت‌های فرهنگی است و حضرت امام خمینی و رهبر شهید رحمه‌الله نیز همواره بر قدرت نفوذ فرهنگ تأکید داشتند؛ لذا چنانچه معارف دینی را با ادبیات متناسب و زبان روز عرضه کنیم، توده‌های مردم از فریبندگی ظاهری فرهنگ‌های مبتذل و پوچ مادی رهایی خواهند یافت.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه به طرح تاریخی علامه مصباح یزدی رحمه‌الله برای معرفی اسلام و مکتب اهل بیت علیهم‌السلام در جهان اشاره کرد و یادآور شد: پیش از پیروزی انقلاب، کتاب «شناخت اسلام» اثر شهید بهشتی و شهید باهنر تدوین شده بود؛ اما علامه مصباح طرحی نو اندیشیدند تا منظومه جامع اسلام، نه در مجلدات مطول و ملال‌آور، بلکه در متنی متقن و مستند به منابع مورد اتفاق مسلمانان و ادیان الهی به نگارش درآید.

آیت‌الله رجبی اضافه کرد: این طرح مشتمل بر ۱۴ قالب تخصصی و عمومی بود؛ و برای چهار سطح مخاطب شامل؛ توده مردم، نوجوانان، دانشجویان، و نخبگان و اساتید دانشگاهی، که هر کدام با چهار گستره فرامذهبی (مورد وفاق امت اسلامی)، اختصاصی مکتب تشیع، متناسب با پیروان ادیان آسمانی و پیروان مکاتب و ادیان غیر آسمانی تدوین می‌شد. اگرچه بخش‌هایی از معارف قرآن علامه در فضای مجازی منتشر و با استقبال چشمگیر علمای اهل‌سنت مواجه شد، اما ضرورت دارد این الگوی دوازده‌گانه بازخوانی و با مشارکت سازمان فرهنگ به مرحله اجرا درآید.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با تشریح توانمندی‌های علمی مؤسسه امام خمینی رحمه‌الله در تولید نظریه اسلامی در عرصه علوم انسانی و اسلامی اظهار داشت: در حوزه فلسفه‌های مضاف، حدود ۱۶ مجلد کتاب ارزشمند در فلسفه علم، فلسفه علوم اجتماعی و فلسفه‌های مضاف به هر یک از علوم انسانی از منظر اسلامی به مرحله نهایی رسیده یا تدوین شده است و ترجمه‌های عربی و انگلیسی آثار علامه مصباح، در عرصه معارف قرآن، فلسفه اسلامی و «عرفان اسلامی» که نظریه‌ای منقح و پیراسته از انحرافات، افراط‌ها و تفریط‌ها را بر پایه آموزه‌های اهل‌بیت علیهم‌السلام ارائه می‌دهد، ظرفیت کم‌نظیری برای محافل آکادمیک غرب است.

آیت الله رجبی ادامه داد: همچنین «سند تولید علوم انسانی اسلامی» که از سوی مؤسسه تدوین و مبنای تأسیس مرکز تخصصی علوم انسانی اسلامی قرار گرفت که ظرفیت خوبی را برای حضور در مجامع فکری بین‌المللی فراهم ساخته است.

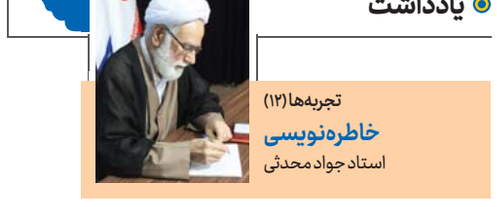
وی غنای علمی و نوآوری‌های متون اسلامی را بی‌بدیل دانست و افزود: پژوهش‌های انجام شده در یکی از مراکز حوزوی در قم و آسیب‌های اجتماعی و جامعه‌شناسی انحرافات اثبات کرد که آیات و روایات حاوی نظریات بدیعی هستند که هنوز در تحقیقات روز بشری مطرح نشده‌اند.

عضو هیئت‌رئیسه مجلس خبرگان رهبری گفت: رهبر شهید ما متذکر می‌شدند که بشریت چقدر باید تلاش کند تا به بخش اندکی از علم دست یابد، در حالی که ما در کنار اقیانوس بیکران علوم قرآن نشسته‌ایم و از آن بهره کافی نمی‌بریم؛ تمسک به این منبع قدسی مهم‌ترین عامل پیشرفت علمی، رفع سوءتفاهم‌ها و تحکیم اتحاد امت اسلامی است.

عطریار

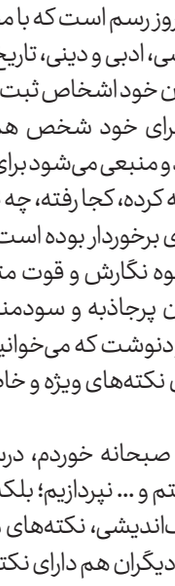
درد بی‌مادری

عباس احمدی

یک جهان روضه و یک چشم پر از نم داری
آه آقای غریبم به دلت غم داری
درد بی‌مادری ای کاش دوایی می‌داشت
فاطمیه شده و اشک دمادم داری
صاحب مجلس روضه غم مادر دیدی
بر در خانه خود بیرق ماتم داری
درد دل کن که نگویند غریبی آقا
بین این سینه‌زنان مونس و محرم داری
دل یعقوبی مادر، ز فراقت خون است
یوسف مصر بقا، قصد سفر هم داری؟
دل حسینیه چشمان تو شد مولاجان
باز هم وقت عزا یاد محرم داری
گاه در کوچه و گه کرب‌وبلا می‌گریی
داغ یک پهلو و انگشتر خاتم داری

یادداشت

تجربه‌ها(۱۲)

خاطره‌نویسی

استاد جواد محدثی

حافظه‌ها ضعیف می‌شود و خاطره‌ها از یاد می‌رود.

یکی از اه‌های ماندگارسازی خاطرات، نگاشتن آنهاست تا فراموش نشود و برای خودمان و دیگران هم آموزنده و آگاهی‌بخش باشد؛ البته خاطره‌گویی هم کمتر از خاطره‌نگاری نیست!

هم می‌توان حوادث روزمره و اتفاقات ریز و درشت هر روز را در یک دفتر و سررسید نگاشت، هم می‌توان فرازهای برجسته و مهم را نوشت.

گاهی پازل تاریخ و تابلوی وقایع تاریخی با همین یادداشت‌های معمولی من و شما تکمل می‌شود و نقاط مبهم حوادث، با مراجعه به همین‌ها روشن می‌گردد.

چه بسیار پیش می‌آید که در بازنگری وقایع، در نقل‌های اشخاص گوناگون تناقض‌هایی دیده می‌شود. اگر تکیه بر حافظه نبود و رخدادها را دقیق ثبت می‌کردند، این تناقض‌ها پیش نمی‌آمد. امروز رسم است که با مصاحبه با شخصیت‌های علمی، سیاسی، ادبی و دینی، تاریخ شفاهی می‌نویسند و رخدادها را از زبان خود اشخاص ثبت می‌کنند.

نگاشتن خاطرات روزانه برای خود شخص هم مهم و مفید است و تبدیل به مأخذ و منبعی می‌شود برای بازنگری به زندگینامه خود و اینکه چه کرده، کجا رفته، چه نقشی در حوادث داشته و از چه افکاری برخوردار بوده است.

در خاطره‌نویسی اگر در نحوه نگارش و قوت متن و قلم هم دقت شود، برای دیگران پرجاذبه و سودمند خواهد بود؛ مثل زندگینامه‌های خودنوشت که می‌خوانیم و لذت می‌بریم. اگر بر ریزبینی و بیان نکته‌های ویژه و خاص تمرکز باشد، جذاب‌تر خواهد شد.

صرفاً به اینکه برخاستم، صبحانه خوردم، درس رفتم، مباحثه کردم، به خانه برگشتم و ... نپردازیم؛ بلکه در همه این‌ها با عینکی ویژه و ظریف‌اندیشی، نکته‌های مغفول را در نظر داشته باشیم تا برای دیگران هم دارای نکته و فایده باشد.

همت کنید و نگارش خاطرات زندگی را جدی بگیرید؛ چه‌بسا آنچه می‌نویسید، روشنگر تاریخ باشد.

آیت‌الله طباطبایی‌نژاد تأکید کرد

ضرورت صیانت از ظرفیت‌های علمی حوزه و حمایت معیشتی از طلاب

امام جمعه اصفهان با تأکید بر مسئولیت خطیر علما در دوران غیبت امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف در حفظ باورهای دینی و هدایت جامعه، حمایت از طلاب مستعدی را که به دلیل مشکلات مالی ناچار به ترک تحصیل می‌شوند، ضروری دانست و تصریح کرد: مشکلات معیشتی نباید مانع ادامه تحصیل طلاب و بهره‌مندی جامعه از ظرفیت‌های علمی آنان شود.

آیت‌الله سید یوسف طباطبایی‌نژاد در دیدار رئیس مرکز خدمات حوزه‌های علمیه کشور، با اشاره به جایگاه رهبری نظام اظهار کرد: انتصاب حضرت آیت‌الله سید مجتبی خامنه‌ای (حفظه‌الله) به رهبری نظام، امری الهی و از عنایات خداوند بود که با اتفاق نظر و اجماع علما همراه شد.

نماینده ولی‌فقیه در استان اصفهان با اشاره به چالش‌های اقتصادی ناشی از تحریم‌ها و آسیب به زیرساخت‌های کشور، بر ضرورت عمل به فرمان الهی «وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ» تأکید کرد و گفت: هدف باید دستیابی به سطحی از توانمندی و بازدارندگی باشد که دشمنان جرئت تعرض به ایران را نداشته باشند. وی، ایجاد رعب در دل دشمنان را از نتایج تقویت این توان بازدارندگی دانست.

امام جمعه اصفهان با اشاره به مسئولیت روحانیت در عرصه تبلیغ و تبیین معارف دینی اظهار کرد: علما در دوران غیبت امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف مسئولیت مهمی در حفظ باورهای دینی و هدایت جامعه بر عهده دارند.

وی با تأکید بر ضرورت حمایت از طلاب افزود: باید به‌ویژه از طلاب مستعدی که به دلیل مشکلات مالی ناچار به انصراف از تحصیل می‌شوند، حمایت شود؛ چراکه مسائل معیشتی نباید مانع ادامه تحصیل و بهره‌مندی جامعه از ظرفیت علمی آنان شود.

گزارش: مرتضی حیدری